

Ishaja vsake sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamke za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Proglas Nj. Vel. kralja

Nj. Vel. kralj je izdal naslednji manifest:

Mojemu dragemu narodu!

Čuvanje narodnega edinstva in državne celote je moja sveta dolžnost in najvišji cilj moje vladavine. To je bila pobuda in glavna naloga režima, ki sem ga uvedel 6. januarja 1929. leta. V svoji besedi, ki mi jo je nalagala ljubezen do domovine, sem svojemu dragemu narodu odkrito pojasnil vse težkoče in nevarnosti, v katere sta zašla naše nacionalno življenje in državna celota.

Te težkoče so bile tolike, nevarnosti tako resne, da so zbudile globoko skrb vseh rodoljubov in rušile narodno dušo. Vsi, ves narod je videl, kaj je vzrok temu zlu in se je zavedel velikosti tega zla; zato je razumel in s popolnim zaupanjem sprejel moje sklepe.

Visoka nacionalna zavest in zdrav razum sta vrliini, ki ju je naš narod vsekdar kazal v resnih trenutkih svoje zgodovine. Moje zaupanje v narodovo ljubezen in v njegove moralne sile mi je nudilo sigurno podlago za vse ukrepe pri urejevanju razmer v državi.

Srečen sem in ponosen, da je ves moj dragi narod od prvega trenutka razumel moje namene in ukrepe in z enodušnim javnim odobravanjem močno podprl izvedbo mojih sklepov. S to veliko in široko narodno pomočjo je bilo doseženo v sorazmerno kratkem času, da so bile izvršene velike nacionalne in državne naloge v korist trajnih osnov zdravega državnega življenja.

Kraljevini Jugoslaviji, sprejeti s toplo nacionalno dušo od vsega jugoslovanskega naroda, so potrebni pogoji za silen polet in veliko nacionalno bodočnost.

Prepričan, da dopuščajo doslej doseženi sadovi dela, zdrave politike, nacionalne zavesti in narodovega izkustva, da se pristopi k ustvaritvi in definitivni organizaciji onih ustanov in one državne ureditve, ki bo najbolj ustrezala narodnim potrebam in državnim interesom,

sklenil sem, da postavim doseданje delo pri izvajanju nacionalne in državne politike

na širšo osnovo neposrednega narodnega sodelovanja.

Z vero v Boga in v srečno bodočnost kraljevine Jugoslavije dajem ustavo kraljevine Jugoslavije.

3. septembra 1931. leta v Beogradu.

ALEKSANDER s. r.

Nova ustava Jugoslavije

Nova ustava kraljevine Jugoslavije se deli na 12 oddelkov ter nekaj prehodnih določb s 120 členi.

V splošnih določbah

ugotavlja ustava, da je Jugoslavija dedna in ustavna monarhija. Grb kraljevine je dvoglavni beli orol na rdečem ščitu. Državna zastava je modro-belo-rdeča. Službeni jezik je srbsko-hrvatsko-slovenski.

Državljanke pravice in dolžnosti.

Državljanstvo je v vsej kraljevini eno. Vsi državljani so pred zakonom enaki. Ne priznavajo se plemstvo, naslovi ali kakršnekoli predpravitve po rojstvu. Osebna svoboda je z jamčena. Nihče ne sme biti sojen, dokler ni bil na pristojnem mestu zaslišan in na zakonit način pozvan, da se brani. Noben državljan ne sme biti izgnan iz države, niti pregnan v državi iz enega kraja v drugega, razen v primerih, ki jih zakon posebej določa. Sta-

novanje je nedotakljivo, oblastvo sme izvršiti hišno preiskavo samo v slučajih, ki jih določa zakon.

Svoboda vere in vesti.

sta zajamčeni. Vse priznane veroizpovedi so ravnopravne pred zakonom. Uživanje državljanških in političnih pravic ni odvisno od veroizpovedi.

Vera se prizna samo z zakonom. Nihče ni dolžan, da svojo veroizpoved javno izpoveduje. Sprejete in priznane vere lahko vzdržujejo tudi stike s svojimi verskimi vrhovnimi poglavarji v inozemstvu na način, kakor ga bo uredil zakon. V kolikor so v državnem proračunu določena sredstva za posamezne veroizpovedi, jih je treba razdeliti v razmerju števila njihovih vernikov in stvarno dokazanih potreb.

Verski zastopniki

ne smejo uporabljati svoje duhovniške oblasti v molilnicah ali s pomočjo napisov verskega značaja ali sicer v zasebne ali strankarske svrhe. Prav tako se ne sme dopustiti, da bi se vršile v molilnicah ali na verskih shodih in manifestacijah kakršnekoli politične agitacije.

Vsak državljan lahko v mejah zakona izraža svoje misli z živo ali pisano besedo, s slikami in drugimi primernimi sredstvi. Državljanji imajo pravico združevanja v mejah zakona, udruženja pa ne smejo sloneti na verskih, plemenskih ali regionalnih osnovah. Znanost in umetnost sta svobodni.

Osnovno šolanje je obvezno.

V državnih šolah je pouk brezplačen. Vse ustanove za izobraževanje so pod državnim nadzorstvom.

Vsi poklici v vseh strokah državne službe so po zakonskih pogojih enako dostopni vsem državljanom.

Tretji oddelek vsebuje

Socijalne in gospodarske določbe

ter ugotavlja, da stoji zakon, rodbina in otroci pod zaščito države. Lastnina je zajamčena. Eksproprijacija zasebne lastnine je dovoljena v javnem interesu na podlagi zakona proti primerni odškodnini. Priznava se svoboda dela in pogodb v gospodarskih odnošajih, vendar pa ima država pravico in dolžnost v interesu celote, intervenirati v gospodarskih odnošajih za odstranitev družabnih nasprotij. Kot posvetovalno telo v vprašanih gospodarskega in socialnega značaja bo ustanovljen gospodarski svet, ki ga bodo tvorili zastopniki gospodarskih krogov in strokovnjaki v ekonomskih in socialnih vprašanjih.

Četrti oddelek govori o državni oblasti in sicer vršita zakonodajno oblast skupno kralj in narodno predstavništvo, ki ga tvorita senat in narodna skupščina. Upravno oblast vrši kralj po odgovornih ministrih, sodno oblast pa sodišča, ki izrekajo svoje razsodbe in jih sklepajo v imenu kralja.

Peti oddelek ugotavlja položaj kralja, ki je

Zaščitnik narodnega edinstva in državne celote

ter čuvar njunih interesov. Kralj potrjuje in proglašuje zakone, postavlja državne uradnike in daje vojaške čine. Kralj je vrhovni zapovednik vseh vojnih sil. Kralj ima pravico amnestije in predstavlja državo v vseh njenih odnosih s tujimi državami. Kralj proglašuje vojno in sklepa mir. Kralj sklicuje narodno predstavništvo na izredno ali redno zasedanje, ki ga odvarja in zaključuje s prestolno besedo ali po ministrskem svetu s poslanico ali ukazom. Kralj lahko sleherni hip po državni potrebi skliče narodno predstavništvo ter ima pravico, razpustiti ga in odrediti nove volitve.

Kralj in prestolonaslednik sta polnoletna ko dovršita 18. leto. Kraljeva oseba je nedotakljiva. V kraljevini Jugoslaviji vlada kralj Aleksander I. iz dinastije Karadjordjevičev. Kralja nasleduje njegovo moško potomstvo po vrsti prvorojenstva. Kralj biva stalno v državi, v slučaju njegove odsotnosti ga zastopa prestolonaslednik, ako pa ta še ni polnoleten ali je preprečen, zastopa kralja ministrski svet. Zastopstvo ministrskega sveta sme trajati najdalje šest mesecev. V tem primeru stopijo v veljavo ustavni predpisi o namestništvu, o katerem govori šesti oddelek ustave.

Kraljevsko oblast vrši namestništvo, kadar je kralj mladoleten ali trajno nesposoben za vršitev kraljevske oblasti. Namestniško oblast izvajata prestolonaslednik, če pa je preprečen, jo vrše tri osebe, ki jih določi kralj s posebnim aktom ali oporoko.

Sedmi oddelek določa položaj narodnega predstavništva, ki ga tvorita

senat in narodna skupščina.

Senat obstoji iz senatorjev, ki jih imenuje kralj, in iz senatorjev, ki so izvoljeni. Senator ne more biti mlajši od 40 let. Kralj lahko imenuje prav tolikšno število senatorjev, kolikor jih bo izvoljenih. Nihče ne more biti istočasno senator in narodni poslanec. Mandat senatorjev traja šest let. Vsaka tri leta se senat z izvolitvijo novih članov obnovi za polovico izvoljenih senatorjev. Mandat od kralja imenovanih senatorjev traja šest let. Senat se sestane obenem z Narodno skupščino in preneha delovati z njo.

Narodna skupščina

obstoja iz poslancev, ki jih narod svobodno izvoli s splošno enako in neposredno volilno pravico za štiri leta. Volilno pravico ima vsaka oseba po rojstvu in naturalizaciji, ko je dovršila 21. leto starosti. Z zakonom se bo rešilo vprašanje ženske volilne pravice. Senator ali narodni poslanec ne sme biti istočasno državni dobavitelj ali državni podjetnik. Za senatorja ali narodnega poslanca ne sme kandidirati noben aktivni državni uradnik. Vsak senator in vsak poslanec zastopa ves narod. Narodno predstavništvo se skliče s kraljevim ukazom v Beograd k rednemu zasedanju vsako leto 20. oktobra.

Zakonski predlog, ki ga skupščina sprejme, se pošlje senatu v nadaljnje poslovanje in obratno. Ako je bil zakonski predlog od Narodne skupščine in od senata sprejet v celoti, se smatra, da ga je Narodno predstavništvo sprejelo. V vsakem zakonskem predlogu se mora dvakrat glasovati v istem zasedanju, preden je predlog končno sprejet.

Senatorji in narodni poslanci

ne odgovarjajo za glas, ki so ga oddali kot člani Narodnega predstavništva, pač pa odgovarjajo za žalitve, obrekovanja in zločine rednemu sodišču brez prejšnjega dovoljenja senata, odnosno Narodne skupščine. Imunitetna pravica senatorja in narodnega poslanca nastane z dnem izvolitve odnosno imenovanja.

Določbe o upravni oblasti.

Kralj imenuje in odstavlja predsednika ministrskega sveta in ministre, ki so neposredno podrejeni kralju. Kralj in Narodna skupščina lahko obtožita ministre zaradi kršitve ustave in državnih zakonov, izvršenih v službi.

Uprava v kraljevini se vrši po banovinah, srezih in občinah. Banovine so upravne in samoupravne edinice. Na čelu banovine je ban, ki je predsednik vrhovne oblasti v banovini ter ga postavlja kralj na predlog predsednika ministrskega sveta.

V vsaki banovini kot samoupravnem telesu obstojata

banovinski svet in banovinski odbor.

Banovinski svet se voli na štiri leta s splošnim, enakim in neposrednim glasovanjem po določbah zakona.

Svet voli iz svoje srede banovinski odbor, ki je samoupravni izvršni organ banovine. Banovinski svet ureja razne panoge banovinske uprave z banovinskimi uredbami, ki imajo v dotičnih banovinah zakonsko moč. Banovinski odbor pripravlja predloge banovinskih uredb, sklepa pa o njih banovinski svet. Objavlja jih ban. Državna centralna oblast skrbi, da vrše samoupravne oblasti svoje zakonite dolžnosti v določenih mejah. Proti odločitvam bana je možna pritožba na državni svet. Banovinski svet se more s kraljevim ukazom razpustiti pred štiriletno dobo. Banovinski svet sklepa vsako leto na svojem prvem sestanku o banovinskem proračunu za prihodnje leto, ki ga odobri finančni minister, glavna kontrola pa nadzira njegovo izvrševanje.

Občine

so samoupravna telesa, ki se jim lahko nalagajo s posebnim zakonom tudi akti upravnih oblasti.

Sodna oblast.

Sodišča so neodvisna ter ne stoje pri izrekanju pravice pod nobeno oblastjo in sodijo samo po zakonu. Sodniki vseh sodišč so stalni. Sodnik ne sme biti tožen za svoje sodno delovanje brez odobritve pristojnega sodišča. Premeščen sme biti samo s svojim pristankom ter je lahko v službi do izpolnjenega 70. leta svojega življenja.

Državno gospodarstvo.

Vsako leto odobri Narodno predstavništvo državni proračun, ki velja za leto dni. Proračun mora biti predložen Narodnemu predstavništvu najkasneje mesec dni po njegovem sestanku na redno zasedanje. Narodno predstavništvo ne sme proračunskih partij povečati, sme pa jih zmanjšati ali črtati. Dokler ne odobri Narodno predstavništvo predloženi proračun, mora dovoliti dvanajstine za en ali več mesecev. Državni davki in državne dajatve se odobre samo z zakonom. Davčna obveznost je splošna ter so vse državne dajatve enake za vsa državo. Iz državne blagajne se ne more dati nikaka podpora, stalna ali začasna, nikako darilo ali nagrada, če ni utemeljena v zakonu.

Pravica do monopola pripada državi. Ruđe, zdravilne vode, vreleci in prirodna sila so last države.

Vojska.

Vojaška obveznost je splošna. Ustroj in velikost vojske in mornarice se predpiše z zakonom. Koliko vojske bo pod zastavo, bo določil vsako leto proračun. Vojaška sodišča so neodvisna. Za ohranitev notranjega reda se sme vojska porabiti samo na zahtevo pristojne civilne oblasti. Tuja vojska se ne sme vzeti v službo naše države in vojska naše države se ne more oddati v službo tuje države brez prejšnjega dovoljenja Narodnega predstavništva.

Spremembe ustave.

O izpremembah ustave odloča kralj rodnim predstavništvom. Če predlaga membo ustave kralj, se po sporočilu razpusti Narodno predstavništvo in skliče vo, najkasneje v štirih mesecih.

V primeru vojne, mobilizacije, nerednih uporov, ki bi ogrožale javni red in varnost države, ali kadar so sploh ogroženi javni redi, sme kralj izjemoma z ukazom odločiti da se začasno izdajo izredni, neobhodno potrebni ukrepi v vsej kraljevini, ali pa v njenih delov, neodvisno od ostalih. Vsaki izjemni ukrepi se naknadno predložijo Narodnemu predstavništvu v odobritev.

Prehodne določbe.

Od dneva sestanka Narodnega predstavništva izdaja kralj in proglašuje zakone in ukazom. Vsi obstoječi zakoni razen zakoni kraljevske oblasti in vrhovni državni zakoni z dne 6. januarja l. 1929 ostanejo v veljavi dokler se na reden način ne izpremenijo ukinejo.

Nova jugoslovenska ustava stopi v veljavo v dobi obvezno moč, ko se razglasi v listih Benih Novinah.

Novo imenovani minister

IVAN PUCELJ

Novi ministri

Po objavljenju nove ustave je bila razširjena kraljevska vlada. Z ukazom Vel. kralja z dne 2. septembra 1931 so imenovani za ministre brez portfelja:

- Ivan Pucelj, bivši minister;
- Kosta Timotijević, bivši minister;
- Dr. Ivan Paleček, bivši minister;
- Andra Stanić, bivši minister;
- Pavao Matića, župnik iz Bednje;
- Dr. Avdo Hasanbegović, državni svetnik;
- Za gradbenega ministra:
- Dr. Albert Kramer, poslanik in prejšnji ščeni minister v Pragi.
- Za ministra pravde:
- Dr. Dragutin Kojić, bivši minister.

Ostavka ministrov.

Z ukazom Nj. Vel. kralja je bila jeta ostavka g. Dušana Serneca, ministra za gradnje, in dr. Svetomira Ljotića, ministra pravde.

Nova ustava

Pretekli teden je proglasil Nj. Vel. kralj Alexander novo ustavo za kraljevino Jugoslavijo.

Proglasom nove ustave je vladar izpolnovo dano besedo, da bo režim, ki je bil najvišje s proglasom od 6. januarja leta 1918 samo začasen in da bo narod takoj pozvan na sodelovanje v vseh javnih zadevah, čim se razmere primerno uredijo. Če je z objavo nove ustave tudi zgodilo, da se je v imenu in značaju naše nove ustave za naš prihodnji pravec našega bodočega javnega življenja danes ne bomo govorili. Nova ustava namreč do neke mere le »okvirni zakon«, ki določa samo splošnosti, ne pa še vseh podrobnosti, ki bodo šele prišle, in te podrobnosti bodo dale šele pravo in polno sliko bodočega razvoja. Potrebno pa se nam zdi povedati še enkrat na kratko, zakaj so se stvari v naših državah tako razvijale, kakor so se, kajti namreč ta ponovitev zelo koristna za razumevanje celotnega položaja in izvrstna politična metoda, da ne zabredemo zopet nazaj v stare časi.

Države, kjer sodeluje ves narod direktno v javni upravi (tako je bilo v malih »državah« starega veka) ali pa indirektno po posredstvu (tako je danes v velikih državah) imajo demokratične (od grške besede »demokratija« = vlada ljudstva). Ker pa niso vsi ljudje o eni in isti stvari enih in istih misli, je pač naravno, da se ljudje, ki so o čemurkoli ista ali vsaj sorodna misli, zbirajo in organizirajo v »strankah«; stranke pa se potem bore med seboj za uveljavitev svojih načel in nazorov v javni upravi (v občini, deželi ali državi).

Tako je bilo že v starem veku pri Grkih Rimljanih in tako je ostalo v glavnem še danes.

Že v starem veku pa se je dogajalo, da se razmere dostikrat (zlasti v vojnih časih, ko je treba hitro odločati) razvijale tako, da ni bilo časa za dolgotrajne borbe med strankami, ampak je bilo treba sklepati o vsem in onem hitro in odločno v interesu celotnosti, brez ozira na stranke! V takih priložnostih so stari Rimljani bili tako uvidevni, da so oblast v državi dali samo enemu človeku — »diktator« so mu rekli — in ta je sam odločal o vsem samo v interesu države (brez ozira na stranke).

Nekaj podobnega smo imeli pred 6. januarjem l. 1929. tudi pri nas; pa ne samo pri nas, ampak skoraj po vsem svetu, ker je bil »parlamentarizem«, kakor se je razvil v večini evropskih držav, strahovit »krah«, kateri zaradi tega, ker niti ljudstvo, niti stranke še niso bile zrele za pravi parlamentarizem.

Kako je prišlo do tega? Rekli smo že zgoraj, da so nujne posledice »demokracije« razpadle »stranke«. »Stranke« pa se med seboj bore za oblast. Borba pa napravi človeka zagriženega in strastnega — le poglejte kmečke stranke, kako se včasih prav zares in do krvi borijo, čeprav so se začeli od kraja metati »za špase«. V srditosti in zagriženosti političnih borb pa so »stranke« skoraj v vseh parlamentih po celi Evropi pozabile na svoj pravi cilj, ki je delo za korist skupnosti. In začele misliti samo na svoje male koristi, in vsakega ozira na skupnost. »Stranke« so rekly: »Ali imamo vso oblast v rokah mi, pa naj vse skupaj vrag vzame!« V takih razmerah je seveda vsako delo nemogoče in neizvedljivo.

Tudi pri nas ni bilo nič boljše — saj ves svet, kako je bilo. Tako stanje pa mora biti vodeno v propast.

To je videl tudi naš modri vladar in je z odločnim korakom 6. januarja napravil temeljitemu stanju konec. Drugače tudi biti ni moglo.

Že več ko 80 let...

uporabljajo izkušene gospodinje za pranje najrajši čisto milo „Jelen“. Štirje rodovi ga zdaj že poznajo

SCHICHT ^{ovo} MILO „JELEN“

— ono je vedno enako dobro

Razmeroma kratka doba po 6. januarju pa je znatno pripomogla do političnega iztreenja. V tej dobi so imele vse »stranke« priložnost in časa dovolj premišljevat, da ni »stranka« še vse in da »stranka« še ni kakšen vsega mogočni Bog, ampak da stoji visoko nad vsako stranko korist celokupnosti in korist države, kateri mora vsaka, pa še tako zagrižena in bojevita »stranka« svoje male strankarske želje podrediti.

To je veliki nauk, ki nam ga daje najnovejša doba naše zgodovine. Ali ga bodo ljudje razumeli? Ali ga bodo ljudje hoteli razumeti?

Mi smo dostikrat pisali o potrebi politične šole in politične izobrazbe pri nas. Ali smo imeli prav ali ne?

Sejmi:

- 13. septembra: Dobova.
- 14. septembra: Loka pri Zidanem mostu, Šmarje pri Celju, Črenšovci, Št. Vid pri Stični, Loški potok, Gradac, Žužemberk, Trebeljevo, Vinica, Petrovče, Rogatec, Vitanje, Manc.
- 15. septembra: Šmartno pri Lit., Banja Loka, Št. Janž, Zdole.
- 16. septembra: Rakek, Doberniče, Sv. Lenart nad Laškim.
- 17. septembra: St. Lambert, Podvelb, Škocjan Dobrna, Kapele, Ljutomer.
- 18. septembra: Boštanj.
- 19. septembra: Mokronog.

Važna izjava ministra dr. Kramerja

Beograjska »Politika« od 5. septembra prinaša zanimivo in važno izjavo ministra g. dr. Alberta Kramerja, v kateri pravi med drugim, da se bodo še tekom tega leta izvršile volitve v novi parlament in da se bo istočasno izvedla tudi organizacija občinskih in bano-vinskih samouprav v smislu nove ustave.

O novi vsedrjavni stranki je rekel g. minister, da se potreba takšne velike politične organizacije čuti toliko bolj, ker je narod prepričan, da se ne sme vrniti stara razcep-ljenost na stranke in strančice, ki bi se med-sebojno pobijale. Najboljši ljudje iz nekdanjih političnih skupin se trudijo, da bi se pozabili stari spori in da bi se na podlagi jugoslovan-skega programa ustanovila velika edinstvena jugoslovanska politična organizacija, ki bi zajela od Triglava do Djevdjelije vse pozitivne sile našega naroda. Nadalje je g. minister dejal, da je potrebno, da se zbere vse, kar v Jugoslaviji misli pošteno in trezno, v veliko fronto, ki bo zajela polno silo našega naroda za sodelovanje z njegovim najvišjim vodite-ljem, našim kraljem.

Odkritje spomenika kralju Petru Osvoboditelju v Ljubljani

V nedeljo, dne 6. septembra so odkrili v Ljubljani spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju naše ujedinjene domovine na zelo slovesen način. Tega dne se je zbralo v Ljubljani na tisoče kmečkega ljudstva, zastopnega po svojih organizacijah — Sokol, gasilci, pevška društva itd., — da dostojno proslavi ta zgodovinski dan.

Sprva je izgledalo, da bo deževno vreme kazilo veliko slavnost. Obrnilo pa se je kmalu na bolje, in spomenik so odkrili ob najlepšem solncu v navzočnosti zastopnikov javnih oblasti in tisočev in tisočev ljudstva.

Višek slovesnosti pa je tvoril veličasten spreved po Ljubljani, ki se ga je udeležilo nad 30.000 ljudi.

Slovesnost je pokazala jasno in določno, da je naše ljudstvo res od srca in iskreno udano državi in svoji vladarski rodovini.

Ban dr. Drago Marušič za našega kmeta.

Da bi olajšal težka javna bremena slovenskemu kmetškemu ljudstvu, ki ga tare obupna gospodarska kriza, pomanjkanje denarja in brezcenje njegovih pridelkov, je ban g. dr. Drago Marušič koncem avgusta t. l. izdal odlok, s katerim ukinja banovinsko davščino od hiš, oproščenih državnega neposrednega davka (po čl. 32., točki 15. zakona o neposrednih davkih). Ta davščina, ki je bila določena v višini 10 Din od hiš z enim stanovanjskim delom, 15 Din z dvema stan. deloma, 30 Din s tremi stan. deli itd., je zadela zgradbe, ki služijo izključno poljedelcem in njih delavcem za prebivanje po vaseh, selskih občinah in zunaj okoliša mest, trgov in zdravilišč. Ta davščina se po novem odloku ne bo pobirala, v kolikor pa je že plačana, jo bo banska uprava povrnila.

Z istim odlokom je g. ban znižal delno tudi banovinsko takso na živinske potne liste, in sicer za vsako veliko žival od 6 na 3 Din; za drobnico ostane taksa v višini 3 Din nespremenjena, toda z olajšavo, da se sme na en živinski potni list vpisati poljubno število drobnice. Ta olajšava velja od 1. septembra 1931 dalje.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz-Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. — Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz-Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Sečnje v gozdovih pod agrarno reformo

Zveza slov. agr. interesentov in več paš. in gozdnih zadrug se je pritožilo na kr. bansko upravo proti sečnjam, ki jih vrše veleposestniki v gozdovih, za katere so v smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme zadruge zaprosile. Na te pritožbe nam je kr. banska uprava poslala sledeči odgovor:

»Zvezi slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani.

Na tamošnje opozorilo z dne 5. avgusta 1931., da prihajajo od pašniških in gozdnih zadrug sporočila, da so pričeli veleposestniki, ki imajo nad 100 ha gozda le té na veliko izsekavati, je podal šumarski odsek kraljevske banske uprave k stvari svoje pojasnilo, v katerem pravi:

»Doslej so sekali veleposestniki svoj vsakoletni etat po oblastnem odobrenem gospodarskem načrtu, koder gospodarskega načrta niso imeli, se je etat provizorno — oblastveno — določil. Naravno je, da imajo veleposestniki z veliko površino gozda in z dobro obrastjo, velik etat, vključno temu, da je etat izračunjen na temelju trajnega gozdnega gospodarstva.«

Sečnje, ki se vrše v okviru odobrenih načrtov, se ne more obustaviti. Šele tedaj, ko bodo gozdovi na temelju zakona o likvidaciji agrarne reforme prešli definitivno na nove pridobitelje, bo prenehala pravica veleposestnikov do razpolaganja s temi gozdovi. Jasno pa je, da so etatne sečnje potrebne za vzdrževanje obratovanja, za plačilo davkov, osobja, delavcev, voznikov itd.

Uradne preiskave po pristojnih sreskih načelstvih so pokazale, da gre pri veleposestvu

Auersperg Karl iz Kočevja in Soteske kakor tudi pri veleposestvu Turjak, za redne etatne sečnje.

Sresko načelstvo Novo mesto poroča na pritožbo pašniške in gozdne zadruge iz Toplic: »Zadeva se tiče sečnje v odd. 21 a revir Soteska, kjer je predvidena po odobreni gospodarski osnovi iz leta 1931. svetlobna sečnja (deloma prebiralno, deloma oplodno). Dotični oddelek odn. pododdelek obsega površino 22-25 ha, za posek pride v poštev ploskev — v tekočem deceniju — 10-25 ha. Predvidena sečna masa 4000 plm³ trdega in 300 plm³ mehkega lesa. — Les seka in prevzame Fa. Javornik, ki ima v najemu grajščinsko žago v Soteski temeljem dolgoročne pogodbe iz leta 1927., v kateri je zapopaden tudi cit. oddelek. Delavci so vsi od tvrdke Javornik in ne grajščinski. Fa. Javornik seka po pogodbi tudi v revirju Podstenice. Vse sečnje so redni letni poseki, izven načrta se ne vrši nikaka sečnja.«

Tudi sresko načelstvo Ljubljana-okolica poroča, da se vrše na veleposestvu Turjak le redne sečnje.

Ker pa so ponekod mogoče izjeme, je po šumarskem odseku izdana okrožnica na vsa sreska načelstva, da se izvenetatne ali neodobrene sečnje zabranijo na vseh veleposestvih, ki spadajo pod agrarno reformo.

Po odredbi bana:

šef odseka za agrarno-pravne posle:

Dr. Šapla.

Zastopnik vlade in oblasti pri svečanosti

Minister za gradbe dr. Albert Kramer, minister Ivan Pucelj, ban dr. Marušič, divizijski general Ilić in župan dr. Puc

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA IN JUGOSLOVANSKA HRANILNICA

Že nad 110 let posluje v Ljubljani, v Knašljevi ulici 9, z najlepšim uspehom hranilnica, ki ste jo prej poznali pod imenom KRANJSKA HRANILNICA, ki se pa od spomladi imenuje

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINI

To je danes najvarnejša hranilnica v Ljubljani, ker jamči za njo Dravska banovina, t. j. cela Slovenija, z vsem premoženjem in davčno močjo.

Vloge obrestuje po najvišji obrestni meri in daje posojila pod najugodnejšimi pogoji.

Kdor hoče biti dobro in solidno postrežen, se bo obrnil v vseh denarnih zadevah na Hranilnico Dravske banovine v Ljubljani in to lahko tudi kar po pošti ali pa osebno.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov

priređi predavanja v nedeljo 13. sept. na Igu in pri Sv. Ani nad Tržičem.

V nedeljo dne 20. t. m. v Dolnji Lendavi.

V nedeljo, dne 27. t. m. v Slov. Konjicah in Vitanju.

V nedeljo, dne 4. oktobra v Sv. Petru na Medvedovem selu.

Zaupniki Zveze in pašniške in gozdne zadruge naj obveste svoje člane o predavanjih, ki bodo za vse agrarne interesente od velike važnosti.

Po svetu

Največja gospodarska in politična sila na svetu je dandanes

FRANCOSKO ZLATO,

ki je nabrano v »Francoski banki« (»Banque de France«). V tem velikem denarnem državnem zavodu je nakopičeno danes toliko zatega denarja, da se mora Franciji pokoriti ves svet v gospodarskem in političnem oziru in brez privoljenja francoske vlade danes nobena od gospodarsko izčrpanih evropskih držav ne dobi niti vinarja posojila. To dejstvo je morala priznati celo Anglija, ki brez Francozov ne bi bila dobila velikega posojila, da ne govorimo o Nemčiji, ki se je morala Franciji brezpogojno ukloniti glede njenih zahtev o ureditvi nemškega gospodarstva. Prav tako se je zgodilo tudi z Ogrsko, ki je morala popolnoma izpremeniti svoj vnanje-politični pravec, če je hotela dobiti posojilo. O francoskem zlatu piše danes ves svet, vsi pa soglasno ugotavljajo, da se je nabralo toliko denarja v Franciji le vsled skrajne varčnosti in velike pridnosti francoskega naroda.

V ZENEVI

zboruje zopet Društvo narodov. Najvažnejši pojav na tem zasedanju je nastop ruskega zastopnika Litvinova, ki zahteva za Rusijo popolno gospodarsko svobodo, to je, da naj vse države dovolijo uvoz ruskega blaga. Ta velevažna razprava še ni končana, ker se vse države dobro zavedajo silne moči neomejene ruske konkurence.

V sosodni

AVSTRIJI

se pripravljajo na nove volitve za predsednika avstrijske republike. V boju si bodo stali nasproti krščanski socialisti in socialni demokrati. Računajo splošno z zmago krščanskih socialistov, toda presenečenja niso izključena, ker sta obe stranki približno enako močni.

Važen dogodek je tudi rzsodba

HAAŠKEGA RAZSODIŠČA

glede carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo. O tej nameri obeh držav smo že poročali in smo povedali, da so se tej poskušani zvezi vse zapadno-evropske države s svojimi zaveznicami vred uprle. Zaradi tega odpora je prišla stvar pred mednarodno rzsodišče v Haagu, ki je imelo nalogo rzsoditi, ali se strinja nameravana zveza z mirovnimi pogodbami ali ne. Te dni je padla odločitev, da nameravana zveza nasprotuje duhu mirovnih pogodb in zato zaenkrat carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo ne bo in vsled tega tudi še ne bo tako kmalu prišlo do politične zveze. Tudi v tem pogledu je prišla do veljave francoska politika in silna moč francoskega zlata.

Tedenski koledar.

- 13. septembra, nedelja: Franč. Kal.
- 14. septembra, ponedeljek: Posv. sv. Kr.
- 15. septembra, torek: Nikodem.
- 16. septembra, sreda: Ljudmila.
- 17. septembra, četrtek: Hildegarda.
- 18. septembra, petek: Jož. Kap.
- 19. septembra, sobota: Januarij.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	—
1 švicarski frank	Din	11'04
1 avstrijski šiling	Din	7'97
1 angleški funt	Din	274'90
1 ameriški dolar	Din	56'50
1 francoski frank	Din	2'22
1 češkoslovaško krono	Din	1'68
1 italijansko liro	Din	2'97

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

Ako ste prejeli od uprave kmet-skega lista opomin, za poravnavo naročnine, Vas prosimo, tudi tem potom, da ne odlašate s plačilom.

Dopisi

Zalec v Savinjski dolini, 3. septembra. Živahno nakupovanje hmelja po cenah od 8 do 11 Din za 1 kg. 50% letine prodanih. Društveni odbor.

Konjice. Čebelarstva podružnica za konjiški srez je priredila v torek, dne 8. sept. t. l. (praznik) s pričetkom ob 8. uri pri čebelnjaku g. nadz. proge R. Bajca na žel. postaji v Slov. Konjicah poučni tečaj, ki ga je vodil priznani strokovnjak č. g. župnik v p. H. Peternel.

Vojnik. Zrebanje velike efektne loterije se bo nepreklicno vršilo dne 8. dec. 1930; preložiti se je pa moralo radi nepredvidenih ovir. Zahvaljuje se odbor kmet. podružnice vsem razpečevalcem naših srečk in prosi, da vsak, ki prejme naše srečke, razproda iste čimprej, ker se sicer nakopiči zelo veliko pošte na zadnje dni. Dobitki so vredni nad 40.000 Din, zato bo marsikdo deležen skoro zastoj delitve krasnih in koristnih dobitkov. Nakup srečk najtopleje priporočamo.

Orla vas. Tukajšnje društvo kmetijskih fantov in deklet »Zimzelen« priredi v nedeljo dne 13. septembra t. l. veliko tekmo koscev na travniku g. Kapus-a v Št. Rupertu, tik državne ceste (pri Petku). Pričetek ob 3. uri pop. Spored: 1. tekma, 2. nastop grabljic; 3. govori; 4. rzdelitev nagrad; 5. prosta zabava.

Kosci in grabljice se bodo zbirali pred društvenim lokalom v Orlovi vasi, odkoder se skupno podajo z godbo na čelu na tekmovalni prostor. Za tekmo vlada veliko zanimanje v celi okolici, kajti po predpripravah sodeč se obeta, da bo ta naša domača prireditvev izredno zanimiva.

Gorenjci — dolencem! in ostalim vinogradnikom. Splošna gospodarska kriza nas poganja čedalje v obupnejše stanje. Vse kaže, da si bomo morali sami utirati pot k izboljšanju. Vi ne morete vnovčiti svojega z velikim trudom in srečo pridelanega trsnega pridelka, — da pridete do sredstev, s katerimi bi nabavili najnujnejše življenjske potrebščine, — mi pa se nahajamo v enakem položaju glede poljskih pridelkov, kakor: krompirja, fižola, zelja itd. katerih pridelkov pa — vsled hude, ali vsaj večje suše v tamošnjih pokrajinah primanjkuje. Ali ni nujna potreba, da ne čakamo dragih posredovalcev, toraj da v prvi vrsti skušamo sami sebi pomagati potom samopomoči? Vam primanjkuje živeža, kateri nam ostaja, mi pa moramo za dninarje in posele — ako jih hočemo zadovoljit ter s tem držati na kmetijah — izredno drago plačevati razne pijače. Pomagati si ne moremo niti s sadjem kajti ta pridelek nam je že skozi več let odpadel. Mar zato postanimo sami sebi najboljši in najzanesljivejši odjemalci! Zato Vas tem potom pozivamo: Ponudite nam stanovski tovariši svoje pridelke in mi smo Vam radevolje na razpolago z našimi. — S tov. pozdravi: Kmetijsko-gospodarska zadruga v Medvodah (Slovenija).

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši dne 18. in 19. septembra t. l. na vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je brezplačen in traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in stanovanje morajo skrbeti udeležence same. Udeležbo je javiti z dopisnico najkeseje do 16. septembra t. l. ravnateljstvu šole.

Perite vse Vaše fine stvari v blagi peni

LUX

KI VARUJE BARVO IN TKANINE

LXJ 6

Novice

Minister Pucelj prisegel. Minister Ivan Pucelj je zaradi bolezni prispel šele v ponedeljek v Beograd, kjer je položil prisego v roke ministrskega predsednika.

Zveza mest in trgov Dravske banovine je imela v ponedeljek v Ljubljani svoj prvi kongres.

Skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda se vrši dne 13. septembra t. l. v Laškem. Udeleženci imajo po železnici polovično vožnjo.

Zakon o volilnih imenikih. V ponedeljek 7. t. m. je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o volilnih imenikih za volitve poslancev v narodno skupščino. Volilni imeniki morajo biti v 10 dneh gotovi.

Znižanje državnih izdatkov v Jugoslaviji. Poseben odbor ministrov je izdelal načrt, po katerem se bodo v letošnjem državnem proračunu znižali izdatki za Din 714,863.000. Poleg tega je tudi sklenjeno, da se izpraznjena uradniška mesta v tem proračunskem letu ne bodo izpopolnila. Podobni ukrepi se bodo storili tudi v samoupravnih proračunih.

Finančno ministrstvo je odobrilo načrte za zgradbo carinarnice v Mariboru. Proračun za zgradbo znaša blizu 20,000.000 Din.

Ribarskemu izvedencu pri Dravski banovini g. Slavku Plemlju je banska uprava odpovedala službo.

Bogat na izumih. Strokovni učitelj na zagrebški obrtni šoli g. Fran Suhadolnik je razstavil na zagrebškem velesojmu 234 izumov raznih tehničnih instrumentov. Nekaj od teh izumov je zelo važnih in je dobil za nje izumitelj splošno priznanje tudi v inozemstvu.

Dunavska banovina je sestavila na podlagi zakona o zavarovanju proti toči uredbo o obveznem zavarovanju posevkov in plodov proti toči. To uredbo je dunavska banovina predložila ministrstvu pravde v proučitev in potrditev. Čim bo uredba potrjena, bo stopila v veljavo. Dunavska banovina bo torej prva uvedla obvezno zavarovanje proti toči.

Španski razkralj Alfonz je prišel na Češko in se nastanil v nekem zdravilišču.

Predsednik jugoslovanske vlade general Peter Živković.

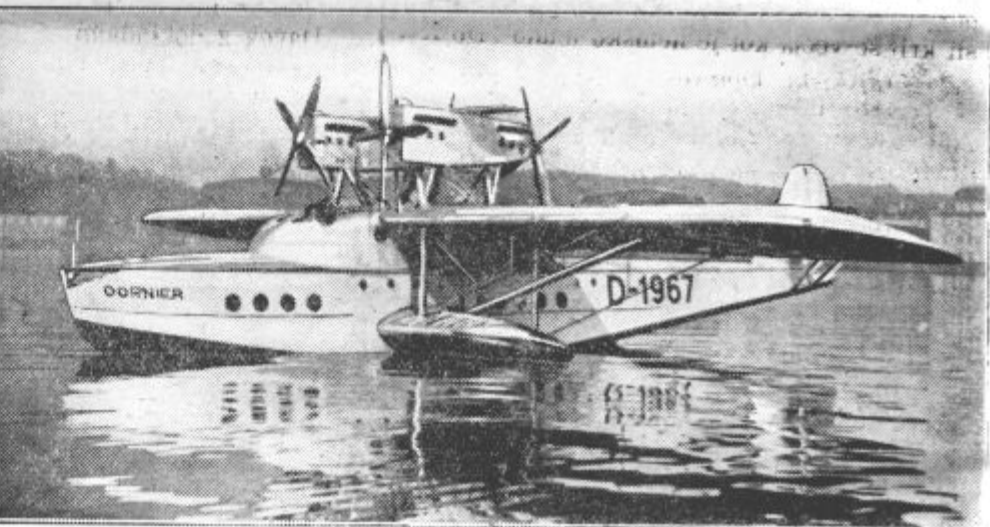
Otvoritev letošnjega jesenskega zasedanja Društva narodov. 64. zasedanje Društva narodov se je pričelo 1. septembra. Zasedanju predseduje španski minister za zunanje zadeve Lerroux. Na sliki vidimo na sredi ob mizi španskega ministra za zunanje zadeve Lerroux-a, na njegovi desnici glavnega tajnika D. n. Drummonda, poleg njega pa angleškega zastopnika lorda Cecilia, španskega zastopnika in poljskega ministra za zun. zadeve Zaleskega. Na levi Lerroux-ovj pa vidimo zastopnika Francije Massigli-ja, italijanskega ministra za zun. zadeve Grandi-ja in nemškega ministra za zun. zadeve dr. Curtius-a.

Mednarodno zborovanje cerkva v Cambridge-u. Svetovna zveza za mednarodno sodelovanje cerkva zboruje te dni v Cambridge-u v Angliji. Na dnevnem redu so priprave za razorožitveno konferenco. Na sliki vidimo: škofa Nidarios-a (Švedska), pastora Klavness-a (Norveška), dr. Scavro (Albanija), Norton Hove-a (Anglija), nadškofa iz Albanije, nadškofa Stefana (Bolgarija), škofa Ireneja (Jugoslavija), profesorja Dibelis-a (Nemčija) in pastora Bojebas-a (Litovska).

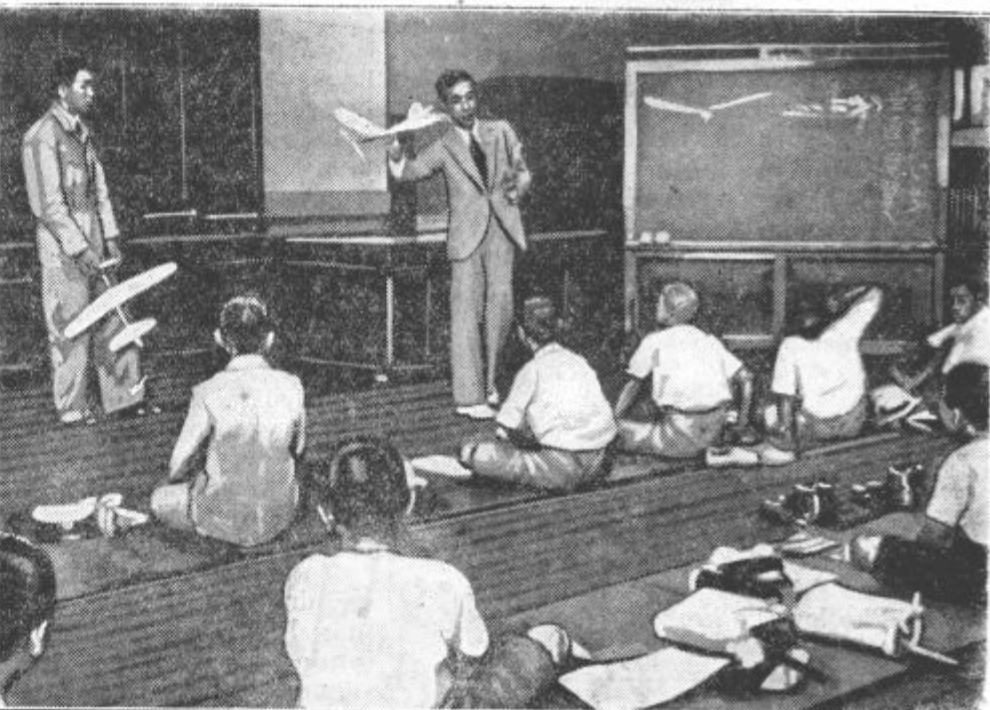

Litvinov v Berlinu. Od leve na desno: nemški poslanik v Moskvi von Dirksen, ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov in njegova soproga ob prihoda na kolodvoru v Berlinu. (Slika na levi.)

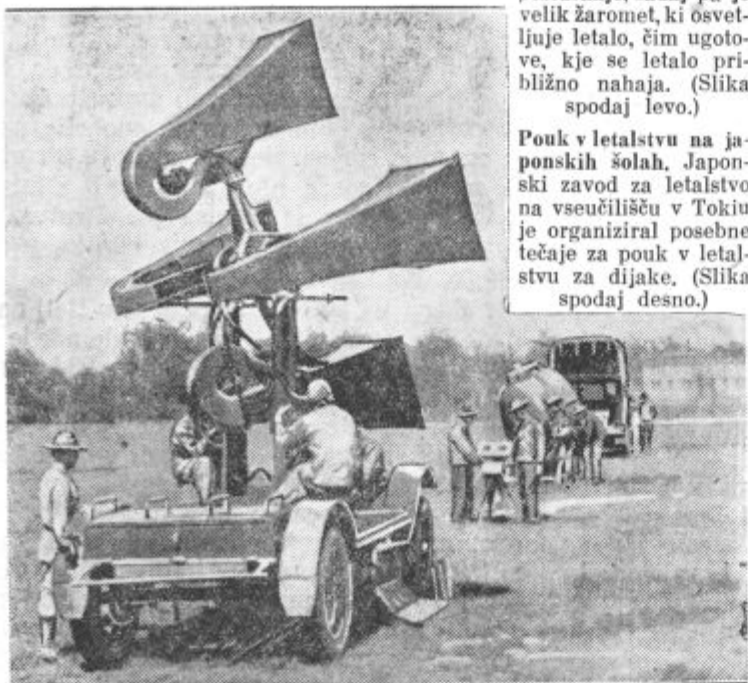

Novo vodno letalo tvornice Dornier. V Friedrichshafenu preskušajo novo vodno letalo, ki so ga pravkar izdelali. Letalo je namenjeno za prekoceanski potniški promet. Letalo dosega hitrost 185 kilometrov na uro.

Ameriška obramba proti letalcem. — V ospredju vidimo voz z občutljivimi aparati za poslušanje, zadaj pa je velik žaromet, ki osvetljuje letalo, čim ugotove, kje se letalo približno nahaja. (Slika spodaj levo.)

Pouk v letalstvu na japonskih šolah. Japonski zavod za letalstvo na vseučilišču v Tokiu je organiziral posebne tečaje za pouk v letalstvu za dijake. (Slika spodaj desno.)

Rodovitna brajda. Vinogradnik Ante Elzan s otoka Visa ima pred svojo hišo vsajeno brajdo, katera je letos obrodila več kot stoteren sad. Na eni sami veji je naštel Elzan nič manj kot 230 grozdov, ki tehtajo nad 79 kilogramov. Na drugih vejah ima trta še nad sto grozdov.

Zrtve strele. V Št. Rupertu na Dolenjskem je udarila strela v kozolec, pod katerim je vedrilo več ljudi. Strela je ubila kmeta Jakliča in Florijančiča ter Florijančičevega osemletnega sina Stanka.

Suša, kakršne ne pomnijo cel rodovi vlada v kraju Lorca v južni Španiji. Ze sedem let ni deževalo, vsled česar so se posušile vse reke in prekopi. 25.000 prizadetih družin je prosilo vlado, da jih preseli v druge kraje.

Tri delavske domove bodo v prihodnjih letih zgradili v Sloveniji in sicer v Ljubljani, Mariboru in Murski Soboti. Delavski domovi bodo služili preskrbi brezposelnih in onemoglih delavcev.

Ogromno globo sta morala plačati dva fabrikanta alkohola v Vel. Varadinu, ker sta skozi celo leto proizvajala alkohol ne da bi plačala trošarino. Sodišče ju je kaznovalo na 1 milijardo in 270 milijonov lejev.

Svinja poškodovala otroka. V hišo kmeta Marka Biloglava v Zemimiku v Severni Dalmaciji je prišla svinja in odgrizla par tednov staremu otroku, ki je ležal v zibelki, obe roki. Svinja bi požrla celega otroka, da jo ni slučajno mati prepodila in otroka iztrgala. Otroka so oddali v bolnico in bo morda ostalo pri življenju. Otrok bo pa vendarle za celo življenje nesrečen.

Nova prekomorska letala. Na Angleškem in v Ameriki grade ogromna prekomorska letala, ki bodo po jakosti motorjev in obsežnosti kril še večja kot je nemško letalo »Do X«.

Manjšinski kongres evropskih narodov se je vršil te dni v Ženevi. Na kongresu je bilo zastopanih 40 narodnih manjšin iz 14 držav. Kongres je ugotovil, da je nemogoče pričeti z resno razorožitvijo, dokler ne uredi in rešijo države vprašanja svojih narodnih manjšin. Kongresu je predsedoval Slovenec iz Italije g. dr. Vilfan.

Strupeni plini so zadušili v novoizkopanem vodnjaku kmeta Andreja Čovića iz Diwoša pri Mitrovici. Čović je kopal pred svojo hišo vodnjak in ko so ga delavci v precejšnjo globoko spustili po vrvi, so naenkrat zaslišali klice na pomoč. Ker ni bilo nobenega odgovora na njihova vprašanja, se je spustil eden od delavcev v vodnjak, ki je našel kmeta že mrtvega. Po preiskavi so dognali, da so kmeta zadušili strupeni plini, ki so uhajali iz zemlje.

Rekord v samomorih je dosegla Budimpešta v noči od 1. na 2. septembra. Samomor je izvršilo 12 oseb.

Ogromno notranje posojilo so razpisale ameriške združene države. Posojilo znaša 62 milijard dinarjev. Obrestovalo se bo po 3% in vrnilo v 20 do 24 letih.

Revščina na Kitajskem. Vsled strašne pomanjšanosti, ki je popolnoma uničila nekatere province Kitajske, je zavladala silna revščina in uboštvo. Po vladnih podatkih je skoro 200 milijonov ljudi brez hrane, to je približno polovica kitajskega prebivalstva.

Ako ste prejeli od uprave kmetkega lista opomin, za poravnano naročnine, Vas prosimo, tudi em potom, da ne odlašate splaćilom.

Gospodarstvo

K problemu vinske krize.

Da pokaže, v kaki stiski je danes naš vinogradnik, je Vinarska podružnica v Ljutomeru ugotovila troške za obdelovanje vinograda v izmeri 3 oralov z eno viničarijo. Ta proračun, ki velja za Ljutomerske gorice, je pregledal in odobril sreski kmet. referent g. Jakob Žnidarič.

Investirani kapital za vinograd omenjene mere znaša 60.000— Din.

	Din
Obresti od glavnice á 4%	2.400—
Rez 20 delavcev á Din 10—	200—
Gnoj nositi (40) del. á Din 10	400—
I. kop 90 del. á Din 15	1.350—
II. kop 60 del. á Din 15	900—
Vežanje šparonov in stavljanje kolja 10 del. á Din 10	100—
Pletev 30 del. á Din 10	300—
Vež 45 del. á Din 10	450—
Škropljenje I., II., III., IV.	
33 škropljarjev á Din 15	495—
33 nosačev á Din 12	396—
Žvepljanje 6 del. á Din 15	90—
III. kop 60 del. á 10	600—
Stavljanje kolja do trgatve 4 del. á Din 10	40—
Trgači 48 del. á Din 10—	480—
Prešari 12 del. á Din 20	240—
Hlevski gnoj na 1 oral 30 m ³ z vožnjo vred á Din 100	3.000—
Kolje 1500 kom. á Din 1	1.500—
Galica 150 kg á Din 7	1.050—
Žveplo 50 kg á Din 4'50	225—
Rafija 10 kg á Din 20	200—
Apno 100 kg á Din 0'42	42—
Razne vožnje	150—
Obraba inventarja	600—
Davek z dokladami	400—
Vzdrževanje poslopja	600—
Zavarovalnina	120—
Nadzorstvo odn. oskrbovanje vinograda	2.400—
Obnova v teku 30 let á Din 60'000—, letno	2.000—

Skupaj 20.728—

Na treh oralih vinograda pridelamo 30 hl mošta, ali 3000 litrov, torej bi morali prodati najmanj po Din 7—, ako bi hoteli imeti povrnjene vsaj izdatke, dočim o kakem dobičku niti ni govora.

Iz gori navedenega proračuna je razvidno v kako skrajno obupnem položaju se nahajajo naši vinogradniki. Nujno potrebno so zato vse mere, da se trošarina na vino odpravi, ali vsaj zniža — znašati bi smela z dokladami vred ne več ko 60 par od litra. Vinogradniki apelirajo na javnost da jih podpre v njihovi borbi za obstanek gospodarske panoge, ki daje zaslužka tisočim in tisočim rodbinam naše banovine, ki bi ob propadu vinarstva ostale brez kruha.

Važno opozorilo za mlinarje. Uradno poročajo: Privilegirana delniška družba za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije opozarja vse mline, ki se dozdej niso prijavili privilegirani družbi, in to so vsi mlini v vsej državi razen mlinov v Banatu in Bački, da se morajo takoj prijaviti družbi z izjavo, ali hočejo pridržati trgovsko mletev ali mletev na merico (ušur), ker eden in isti mlin ne sme mleti na oba načina. Vsi trgovski mlini morajo kupovati pšenico od privilegirane družbe za izvoz deželnih pridelkov. Ukinjena je omejitev za mletev sremske in banatske pšenice ter se more mleti v neomejenih količinah. Isto tako morajo kupovati vsi mlini plombe pri omenjeni družbi ter voditi o njih knjigovodstvo kakor tudi o izvozu pšenice ali uvozu moke.

Kaj ustvarja moderna kemija.

Kemijo imenujemo tisto znanost, ki preiskuje, iz katerih prvin je vsak predmet ali vsaka snov sestavljena, potem pa poskuša tudi sama dognati način, kako se da sestavljati umetno razne snovi iz različnih prvin.

Največji kemik je seveda narava, zlasti živali. Koruza raste na polju, s koruzo pa krmino prašiče, da se zrede. Živalsko telo pretvarja »kemično« zavžito koruzo v mast, ki jo neobhodno potrebuje vsak človek ki dela.

Kemik pa poskuša posnemati naravo in sam napravi mast brez posredovanja živalskega telesa.

Najprej so se kemiki lotili pridobivanja neorganskih snovi na umeten način. Mi vsi vemo, kako velikega pomena sta za moderno kmetijstvo soliter in dušik. Največ naravnega solitra je v južni Ameriki v državi Čile. Tiste ogromne zaloge pa bodo enkrat pošle in zato so morali začeti kemiki resno misliti na to, kako bi mogli pridobivati dušik z zraka, čegar sestavni del je ta plin. Študirali so dolgo, toda šele med vojno, ko je bila Nemčija zaprta od vseh strani, se je nemškimi kemikom posrečilo pridobivanje dušika iz zraka na umeten način.

Kemija pa se je lotila tudi gradbenega materiala. Najstarejši umetni »kamen« je opeka. Moderno stavbarstvo pa se je razvilo šele po tem, ko so iznašli beton, ki tudi ni nič drugega kakor »umetni kamen«. Beton pa opeke ni mogel izpodriniti, ker nima tistih malih luknjic kakor jih ima opeka. Šele v najnovjšem času se je posrečilo napraviti »penast« beton. Betonu namreč pridevajo pri mešanju neko snov, ki deluje v njem kakor kvas v kruhu, tako da postane tudi beton luknjičast (porozen), a vendar za vsako zgradbo še dovolj trden.

Mnogo so si obetali od kemije tudi draguljarji — drago kamenje je res drago in zato so poskušali že od nekdanj drago kamenje ponarejati. To pa, kar je hotela kemija, ni bilo ponarejanje draguljev (n. pr. iz stekla), ampak kemiki so šli za tem, da napravijo na umeten način pravo in pristno drago kamenje ki ima vse lastnosti naravnega kamenja. To se je kemikom tudi posrečilo in danes dobiš v trgovini prave rubine in prave akvamarine, ki so izdelani umetno, za zelo nizko ceno.

Veliko vlogo igrajo v kemiji tudi barve. Gre zlasti za plavo in za rdečo barvo. Od plave je najvažnejši »indigo«, od rdeče pa »turško rdečilo«. Obe barvi so dobivali prej iz rastlin, dandanes delajo pa obe barvi na umeten način, in sicer še mnogo lepše, solidnejše in trpežnejše kakor so »naravne« barve, pa tudi znatno cenejše.

Pa ne samo barv, tudi razne dišave zna moderna kemija ustvarjati umetno. Kafro n. pr. z njenim značilnim vonjem izdelujejo dandanes umetno; znajo pa tudi umetno že narediti vonj kave in tudi vonj surovega masla. Za to iznajdbo se posebno zanimajo izdelovalci umetnega masla ali margarina.

Tudi razne stvari izdelujejo danes že umetno in če pojde tako naprej, kmalu ne bo treba obdelovati nobenih njiv več in ne rediti nobenih živali. Seveda se to še ne bo zgodilo tako kmalu . . .

Kedaj bodo ljudje izumrli?

Zvezdoslovci in fiziki so že večkrat računali, kdaj bo »konec sveta«, t. j. konec naše zemlje in kdaj bo prenehalo vse življenje na zemlji. Izračunali so, da bo do »konca sveta« preteklo še mnogo tisoč let, tako da sedanji rod in še nekaj bodočih rodov lahko prav mirno spi. Zopet nov tozadevni račun pa je postavil praški profesor Grosser. Tudi ta je prišel do zaključka, da bo zemlja stala še nekaj milijonov let.

Peklenski stroj.

V najnovejšem času smo mnogo brali o raznih napadih na vlake, na poslopja in pa na odlične osebe — skoro pri vseh teh napadih pa so igrali važno vlogo »peklenski stroji«.

Mnogo ljudi misli, da so »peklenski stroji« kakšna moderna iznajdba in plod moderne tehnike. Temu pa ni tako, priprave te vrste so že dolgo znane.

Že prvi nemški inženjer Konrad Eichstätt je opisal tako napravo leta 1405. On je hotel votle kosti napolniti s strelivom, do kosti pa napeljati vnetljivo vrstico, ki bi vžgala smodnik po preračunanem načrtu. Tako kost bi položil v kakšno jedilnico, kjer bi bili zbrani »sovražniki«, da bi se tam razletela.

Tudi slavni italijanski slikar Leonardo da Vinci, ki ni bil samo znamenit slikar, ampak tudi velik tehnik, je izdelal velik načrt za »peklenski stroj«. Leta 1620. pa je predlagal neki »človekoljub«, da bi položili tak stroj v košaro jajc, da bi ga na ta način lahko vtihotapili tja, kjer naj bi se razletel.

Ime »peklenski stroj« so dali najprej neki ladji, ki so jo spustili proti nekemu otoku (San Molo). Ladja se je imenovala »Infernal machine« (peklenski stroj). Ta ladja je bila posnetek velikih razstreljivih ladij, s kakršnimi so se branili prebivalci pomorskega mesta Antwerpen proti sovražnemu napadu že leta 1586.

24. decembra leta 1800. pa so napadli s peklenskimi strojem Napoleona Velikega, ko se je peljal na neki koncert.

Baron Egassi de Tosekfalfa pa je izumitelj peklenkega stroja, ki je napolnjen z razpokljivim živim srebrom. Takih aparatov je napravil deset, v zgodovini pa so ti aparati znani pod imenom »Ersinijeve bombe«. Te bombe je dal baron Egassi izdelati po posredovanju nekega svojega prijatelja na Angleškem v Birminghamu. Ko pa se je francoski cesar Napoleon III. — nečak Napoleona Velikega — 14. januarja leta 1858. peljal s svojo soprogo zvečer v opero, je vrgel italijanski anarhist Orsini več takih bomb pred cesarjev voz. Učinek je bil strahovit. Cesar in cesarica sta ostala sicer nepoškodovana, ubitih in težko ranjenih pa je bilo nad 200 oseb. Tudi Orsini sam je bil ranjen in policija ga je prijela še tisto noč.

Zanimivo špekulacijo s »peklenskimi stroji« je hotel napraviti neki Keith. 11. decembra leta 1875 je namreč eksplodiral na neki ladji med več visoko zavarovanimi sodi neki sod, kar je mnogo ljudi ubilo. Ko so pa zadevo preiskovali so ugotovili, da je dal Keith spraviti na ladjo več sodov, ki jih je bil visoko zavaroval, češ da so polni neke dragocene snovi, v resnici pa so bili napolnjeni le s kamenjem. Med te sode pa je dal položiti enega, kjer je bil nameščen peklenki stroj. Ker pa je ta sod slučajno padel na tla, se ni razletel šele na visokem morju, ampak že v pristanišču in mož je prišel ob visoko zavarovalnino. Če bi se namreč ta sod razletel šele na visokem morju, bi se bila ladja brez dvoma potopila.

Kako žive indijski knezi?

Mi Evropejci si predstavljamo indijske kneze ali »maharadže« navadno kot neizmerno bogate ljudi, ki trosijo denar s polnimi rokami. Prav tako si predstavlja svoje »kneze« tudi priprosto ljudstvo v Indiji in res je, da vlada večina indijskih knezov nad svojimi podaniki in podložniki še danes prav tako, kakor so vladali v srednjem veku grajščaki nad svojimi tlačani. Zlasti davčni pritisk je silovit, davke pa smatrajo knezi ali »maharadže« za svoj privaten denar, ki ga

bo, zlasti za ženske. Pohlevno in krotko ljudstvo je navajeno na tako življenje že cela stoletja in je zadovoljno, če vidi, kako ob slovesnih priložnostih jezdi »maharadža« na svojem z zlatom in dragimi kamni okrašenem slonu v vsem svojem sijaju.

So pa tudi med »maharadžami« ljudje, ki so sicer čisto po evropsko izobraženi in vzgojeni, vendar pa so glede denarja in načina vladanja ohranili svoje stare indijske navade.

Časopisi poročajo, da pride v Evropo v kratkem maharadža iz mesta Haidarabad. O tem možu pravijo, da je še dosti bogatejši kakor pa sta znana ameriška milijonarja Ford ali pa Rockefeller. Ta maharadža pa ni zapravljevec kot je bil njegov oče, po katerem je podedoval svoje ogromno bogastvo. Samo nekovanega zlata in srebra ima v svojem glavnem mestu za 700 milijonov zlatih mark vrednosti (1 marka je 14 dinarjev), torej znesek, ki si ga mi niti prav predstavljati ne moremo. Ko je umrl njegov oče, so našli na očetovi pisalni mizi neko kristalno kepo, ki jo je rabil za obteževanje pisem. Pri natančni preiskavi pa so dognali, da je ta »kepa« nebrušen diamant ogromne vrednosti. Ta mož je imel tudi svoj posebni dvorni vlak, ki je čakal nanj včasih po več dni pod polno paro. Ko so ga enkrat opozorili, da čaka nanj vlak, je pa mož odgovoril: »Ali je vlak za mene tukaj ali jaz za vlak?«

Posebno radi imajo indijski knezi avtomobile, seveda najboljšega sistema, katerih ogrodje je kovano iz masivnega srebra. Neki maharadža je imel 300 takih avtomobilov, za vsako od svojih 300 žen po enega.

Neki drugi maharadža je imel zopet zelo rad postelje iz najbolj dragocenih kovin, ki so veljale na tisoče funtov šterlingov (1 funt je 275 dinarjev).

So pa, kakor rečeno, med indijskimi knezi tudi zelo moderni ljudje, ki tudi kot vladarji nastopajo popolnoma moderno. Neki maharadža, sicer silno bogat mož, živi in vlada v poslopju, kakor ga ima vsak količkaj premožen človek tudi pri nas. Ta mož svojih podložnikov ne tlači, ampak se je energično lotil zniževanja davkov in je odpustil iz svoje službe mnogo ljudi zaradi varčevanja. Svoja pisma piše sam na pisalni stroj, svoj avtomobil vozi sam in je, skoro vedno na inšpekcijskih potovanjih, da se na svoje oči prepriča o stanju svoje dežele. Takih knezov je v Indiji še več in tudi na življenju enih in drugih knezov vidimo, kako zmaguje tudi v Indiji, počasi sicer, toda sigurno, moderni duh in moderni napredek.

Če človek posega v naravo . . .

Narava je najboljši in najpametnejši gospodar, ki ureja vse tako, da nič ne more motiti primernega ravnotežja. Če ne bi bila narava uredila svojih sil tako, kakor jih je, tudi za nas ne bi bilo obstanka. Kier pa kaj ni prav, je navadno kriv človek, ki s svojim posezanjem v delovanje narave moti naravno ravnotežje.

Lep primer, kako silno škodo lahko povzroči človek, če se vmešava v naravo, imamo na otoku Jamajka v zapadni Indiji. Nedogledno dobo je bil ta otok s svojim bogatim rastlinstvom in živalstvom pravi raj, kjer so ljudje mirno in zadovoljno živeli, ker je narava sama skrbela za to, da so ljudje, živali in rastline mirno živeli drug poleg drugega, brez medsebojnega klanja in uničevanja. Tega lepega miru pa je bilo takoj konec, čim je začela prodirati na otok zapadno-evropska »civilizacija«. Tuje ladje so zanesle na otok neko žival, ki se je brezobzirno vrnila na otok med dotedanje prebivalce otoka: podgane! Mogoče je pobegnilo z ladij spočetka le nekaj malega teh živali, bržkone zaradi prepričle hrane, ker so upale, da bodo našle

v novem kraju več živeža, toda to malo prvotno število se je kmalu silno razmnožilo, ker med živalimi na otoku ni bilo nobene, ki bi bila podgane preganjala. Minilo ni veliko let in podgane so se zaredile na otoku tako, da ni bila varna pred njimi nobena hiša in noben skedenj več in škoda, ki so jo napravile podgane doma in na polju, je bila ogromna. Ljudje so bili že kar obupani, in niso vedeli, kako bi se rešili te silne nadloge. Nastavljali so podganam strup in jih lovili v pasti, a vse je bilo zaman.

V tej stiski pa so se spomnili, da živi v vzhodni Indiji neka žival, ki preganja podgane na življenje in smrt. Tej živali pravijo v Indiji »Mungo«. Res so pripeljali na otok Jamajko 6 »mungov«, ki so se zelo hitro razmnožili. Posledice so se kmalu pokazale: »mungo« so podgane tako lovili in zatirali, da kmalu ni bilo nikjer nobene podgane več! Ljudje so se globoko oddehnili, ko so videli, da so rešeni podgan, toda kmalu so spoznali, da jim grozi nova nevarnost. Število »mungov« je namreč silno narastlo. Ker so pa mungi prišli ob svojo hrano (ob podgane), so se lotili malih domačih živali, kokoši, rac in gosi. Lovili in zatirali so pa tudi ptiče, martinčke in žabe. Tako je prišlo počasi tako daleč, da na otoku Jamajka ne more nihče več rešiti domače perutnine razen v zelo dobro zaprtih prostorih, ker spretni in okretni mungi zlezajo skozi vsako odprtino v notranjost. Ker pa so mungi zatrli tudi skoro vse tiče, ki so največji sovražniki raznih škodljivih žuželk, ki uničujejo rastline, zato so letine na otoku Jamajka od leta do leta slabše. Vsa sredstva pa, da bi se iznebili mungov so ostala doslej brezuspešna.

Pred nekaj meseci je sovjetska vlada sklenila, da bo spustila v ruske in sibirske »stepe« nekaj tisoč zajcev. Rusi pa utegnejo z zajci doživeti isto skušnjo kot so jo doživeli v Avstraliji. V Avstraliji so namreč l. 1851. spustili v prostorne ravnine dva ducata zajcev, ki so se tako razmnožili, da cezajo doma njihovo število nad 20 milijonov. Te živali onemogočajo danes v velikem delu dežele vsako poljedelstvo, ker prav vse obglodajo in uničijo. Šele v najnovejšem času so poskusili zajčjo nadlogo omejiti s tem, da so se ustanovile velike fabrike za predelavo zajčjih kož in zajčjega mesa, kar daje ljudem pobudo za uspešnejši lov na zajce. Najprej so torej hoteli naravi »pomagati« in so nalašč prinesli žival v deželo, ki je narava tjekaj ni dala, sedaj pa vidijo, kaj so naredili!

Zato pa je najbolje, da človek v dejanje in nehanje narave ne posega pregloboko, če pa se že za to odloči, mora natanko poznati vse okoliščine in vse posledice, ki iz tega poseganja v naravo nastanejo.

EKONOM

OSREDNJA GOŠPODARIKA
ZADRUGA V LJUBLJANI,
KOLODVORSKA ULICA 7

nudi po najnižjih cenah vse vrste
deželnih pridelkov, najfinejšo ba-
naško in domačo moko, krmila,
špecerijsko blago in ostale v to
stroko spadajoče predmete. Ve-
lika zaloga vseh vrst umetnih
gnojil, modre galice ter najbolj-
šega trboveljskega in splitskega
portland-cementa

Kaj nam pripovedujejo človeški obrazi?

Nihče ne živi na svetu sam, ampak mi vsi živimo v družbi drugih ljudi, na katere smo medsebojno navezani. Ker nas pa izkušnja uči, da je na svetu več ljudi hudobnih kakor dobrih, in ker vemo, da nam hudobni ljudje radi škodujejo, zato nič kaj radi ne kažemo drugim ne v besedah in še manj v dejanjih, kakšne namene imamo mi z njimi, kajti tudi oni nam tega ne kažejo. Mi hodimo torej drug okoli drugega kakor maskare, ki skrivajo svoje prave obraze za maskami. Prav tako skušamo tudi mi prikrivati svoje prave misli. Mi vodimo ves svoj življenjski boj pod geslom »maska proti maski«.

Kdor meče dandanes svoje karte pre-zgodaj na mizo in kdor prekmalu pove, kaj bi rad, tega bodo znali premeteni ljudje kaj hitro izkoristiti. Da pa se škode ubranimo, zato je pač potrebno v medsebojnem življenju nekaj hinavščine, ki sicer ni posebno lepa lastnost, včasih pa le prav pride.

Le pogledjmo si ljudi, ki se potegujejo

za kakšno službo ali pa ki vodijo kakšna pogajanja ali pa sklepajo nova znanja — prav vsi taki ljudje imajo eno samo željo, namreč to, da same sebe pokažejo v kar najlepši luči in da napravijo na one druge kolikor mogoče ugoden vtis. Toda tudi oni drugi, s katerimi se pogajamo ali katere za kaj prosimo, navadno niso tako neumni, da ne bi vedeli, da so besede zato tukaj, da za njimi skrivamo svoje misli in namene! Tudi ti ljudje dobro vedo, da se skriva n. pr. pod samozavestnim nastopom prav dostikrat velika nesigurnost. Treba mu je le pazljivo opazovati in motriti obraz človeka, s katerim ima opraviti, in pa opazovati njegove kretnje, pa bo kmalu vedel pri čem je.

Največ nam povedo človeške oči in človeški pogled.

Ljudje, ki imajo daleč vsaksebi stoječe oči, so navadno skrajni sebičnejši, ki gledajo samo na svojo korist. Majhne oči kažejo na vzdržnega, konservativnega in diplomatskega (zvitega) človeka. Globoko vdrte oči kažejo strast, pa tudi nezanesljivost.

Učenjak Gall je opazoval pri dijakih, da

se dijaki velikih, svetlih oči zelo lahko uče tujih jezikov, oni z malimi očmi pa ne. Len pogled kaže na telesno utrujenost ali pa na duševno lenobo. Oči, ki nemirno švigajo sem-tertja, značijo raztresenost. Tak človek se nikdar ne more zatopiti v eno samo misel.

Poznamo sicer mojstre hinavščine, ki imajo vsako gubo svojega obraza popolnoma v svoji oblasti, tako da človek težko spozna, kaj se godi v njihovi notranjosti, vendar pa imajo tudi taki ljudje trenutke, da odvržejo svojo masko in se pokažejo v svoji pravi podobi. To se zgodi posebno rado v jezi ali pa v pijanosti. Takih naglih izprememb pa se navadno niti sami ne zavedajo in zato je zelo važno vedeti, kaj nekateri taki nenavadni znaki na obrazu pomenijo.

Je pa tudi dosti drugih telesnih kretenj, ki razodevajo notranjost človeka in njegovo naravo. Le opazujte, kako nekateri ljudje mencajo z nogami, če jim kaj ni prav, ali pa kako bobnajo s prsti po mizi. Vsi taki gibi imajo svoj izvor v živčevju in če kdo v pogovoru kaže take znake, takrat je treba biti previden in oprezen.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

Sprejema hranilne vloge od vsakoogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost, izplačuje točno - Rentni davek plačuje sama iz svojega

NAJBOLJŠI
SIVATNI STROJI IN KOLES
„ADLER“ - „Griizner“
PLETILNI STROJI „DUBIED“ LE PRI
JOS. PETELINC - LJUBLJANA
ZA VODO

Telefon števil. 2913
Ček. račun 12.005

Za časa
velesejma
paviljon „H“

KMETJE!
kupite pri tvrdkah,
katere nudijo v na-
šem listu svoje blago

MANUFAKTURO
blago za moške in ženske
NOVOSTI ZA JESEN
nabavite najugodnejše pri tvrdki
NOVAK LJUBLJANA
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
Velika izbira! - Solidna postrežba!

Vsak kmet mora biti naročnik
KMETIJSKE MATICE!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu **Kmetijski hranilni in posojilni dom**

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 • • • registr. zadruga z neomejeno zavezo • • • Brzjavni: „KMETSKI DOM“
v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1** Tel. član. št. 2841

VLOGE na knjižico in tekoči račun obrestuje po 6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente
Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev
Ob izstopu Rezerva nad 700.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanj. POSOJILA daje proti poročtvu, na knjižico in proti zastavi premijskih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu, pod najugodnejšimi pogoji
SLAŽAJNIŠKE URE: Ob delavnih dneh od 8—12^{1/2}, in od 3—4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^{1/2},
Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Samo eden edini gumb za ravnanje. Brez še tako tihega žvižganja, brez hrupa. Eden edini gumb na vsakem prejemu 2511! Koliko je to stalo truda. To so najboljša dela tehnika. Najbolji rezultati preciznega dela. Naidovršenejša dela inženirske umetnosti in spretnosti. Radi tega edinega gumba so ustanovili cele delavnice, ateljeje za preizkušnje in laboratorije. Nепrestano, težko delo — delo enega gumba. Ali ta edini gumb predstavlja ogromni napredek na polju radiotehnike.

PHILIPS PRIJEMNI APARAT 2511

Philips-ov prejemnik 2511 z enim gumbom za ravnanje!

Prodaja na ugodne mesečne obroke
Pogoje, kataloge in cenike brezplačno
Generalno zastopstvo:

„Centra“ trgovina radio-aparatov gramofonov, koles, šivalnih strojev itd.
Ljubljana, Masarykova cesta št. 12
(nasproti kolodvoru palača Vzajemne zavarovalnice)

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob smrti naše mame, stare mame, gospe

Terezije Ažman,

se tem potom vsem pristočno zahvaljujemo, zlasti smo dolžni zahvale vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnico v tako lepem številu spremili k večnemu počitku. Posebno naj velja zahvala č. duhovščini, učitelstvu, požarni brambi, predstojniku sodišča g. dr. Štularju, srez. kmet. ref. g. inž. Rataju, ravnatelju tov. verig g. inž. Hinku, ki so s svojo prisotnostjo izkazali zadnjo čast na njeni zadnji poti.

Vsem in vsakomur Bog plačaj!

Hrašče pri Lescah, 4. septembra 1931.

Zalujoči ostali.

Učenca

za strojársko obrt z vso oskrbo v hiši sprejem takoj. — Fr. Babnik, Vernek št. 7, p. Kresnice.

Oblastveno koncesionirana

Šoferska šola GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-ska cesta št. 12

Zahlevajte informacije

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejem o. „CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i. t. d. Ljubljana, Poštni predal 248.

500 dinarjev tedensko plačamo

zgovornim osebam z številnimi poznanstvi. Perssons - Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamko za odgovor.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

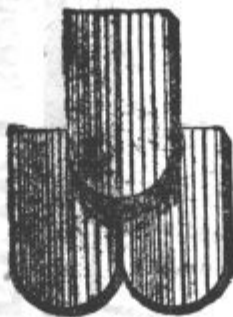
Na malo!

Na veliko!

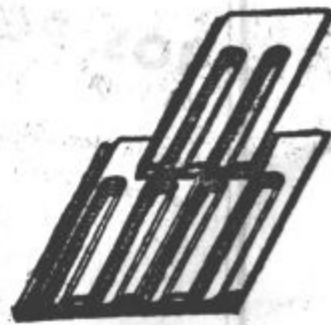
Ustanovljeno 1839

Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn „ILOVAC“ dobavljamo franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah same

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
»EKONOM«, LJUBLJANA Kolodvorska ulica št. 7

Jesensko gnojenje - dvojno gnojenje!

Travnike, sadonosnike, vinograde in njive, na katerih sejemo ozimine, moramo gnojiti v jeseni. Uspeh jesenskega gnojenja v primeri s spomladanskim — dvakratno.

Nitrofoskal-Ruše

vsestransko gnojilo z dušikom, fosforjem, kalijem in apnom, uporabljeno v jeseni, daje pri vseh gospodarskih kulturah dobre pridelke in zboljša kakovost.

Apneni dušik

raztrošen v jeseni na travnike, povzroča zgodnjo košnjo in obilo dobrega sena.

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice „EKONOM“ v Ljubljani, kakor tudi Tvorница za dušik d. d. Ruše

Laneno olje Firnež Emajlne in ostale lake Oljnatе barve Lanene tropine

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Polnomastni, poimastni in trapistovski

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi
Družba »ILIRIJA« Ljubljana
Dunajska cesta 46. Telefon 28-20.